Dijkoraad

De Groene Grachten

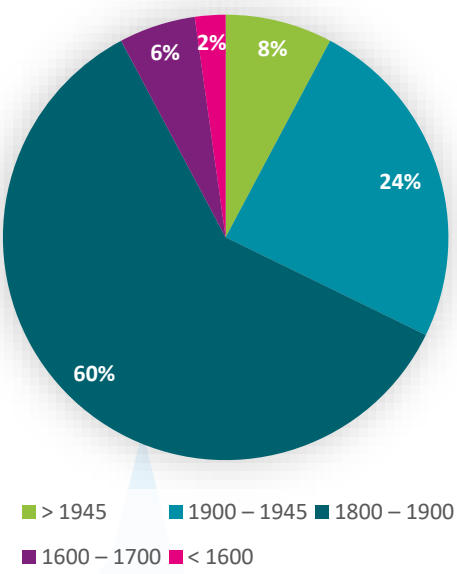
Monitoring Nijmegen

Deze memo is opgezet in het kader van de energiescans voor monumenten in Nijmegen. Over de periode juli 2020 tot en met eind 2021 zijn, in samenwerking met de gemeente Nijmegen, De Groene Grachten Dijkoraad, woonhuismonumenteigenaren bijgestaan bij de planvorming rond verduurzaming. Dit memo vat enkele inzichten en reflecties samen rondom dit samenwerkingsverband en de geadviseerde panden. De statistieken tonen enkele pandeigenschappen en de adviesfrequentie van diverse maatregelen. Houd rekening dat meerdere maatregelen per pand geadviseerd kunnen zijn (zoals bijvoorbeeld bij raamisolatie, waar vaak verschillende opties aangedragen zijn) Aanvullend op de statistieken gaan we in op ondervonden knelpunten en geven we onze aanbeveling op de vraag “hoe nu verder”.

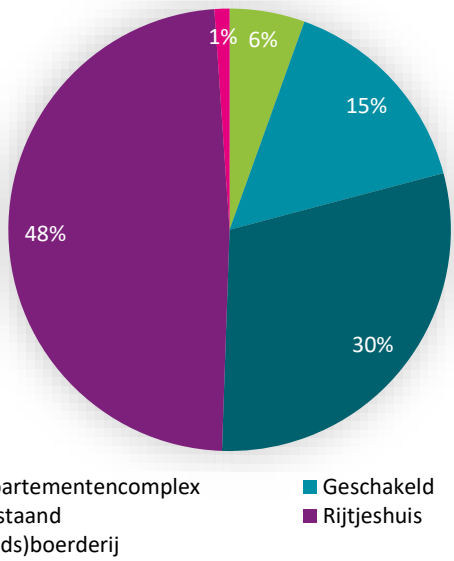
Statistieken

	Aantal energiescans	Monumentstatus			
		Rijksmonument	Gemeentelijk monument	Beschermd stadsgezicht	Geen
Dijkoraad	37	11	26	0	0
De Groene Grachten	55	15	38	1	1

Bouwperiode

Typologie

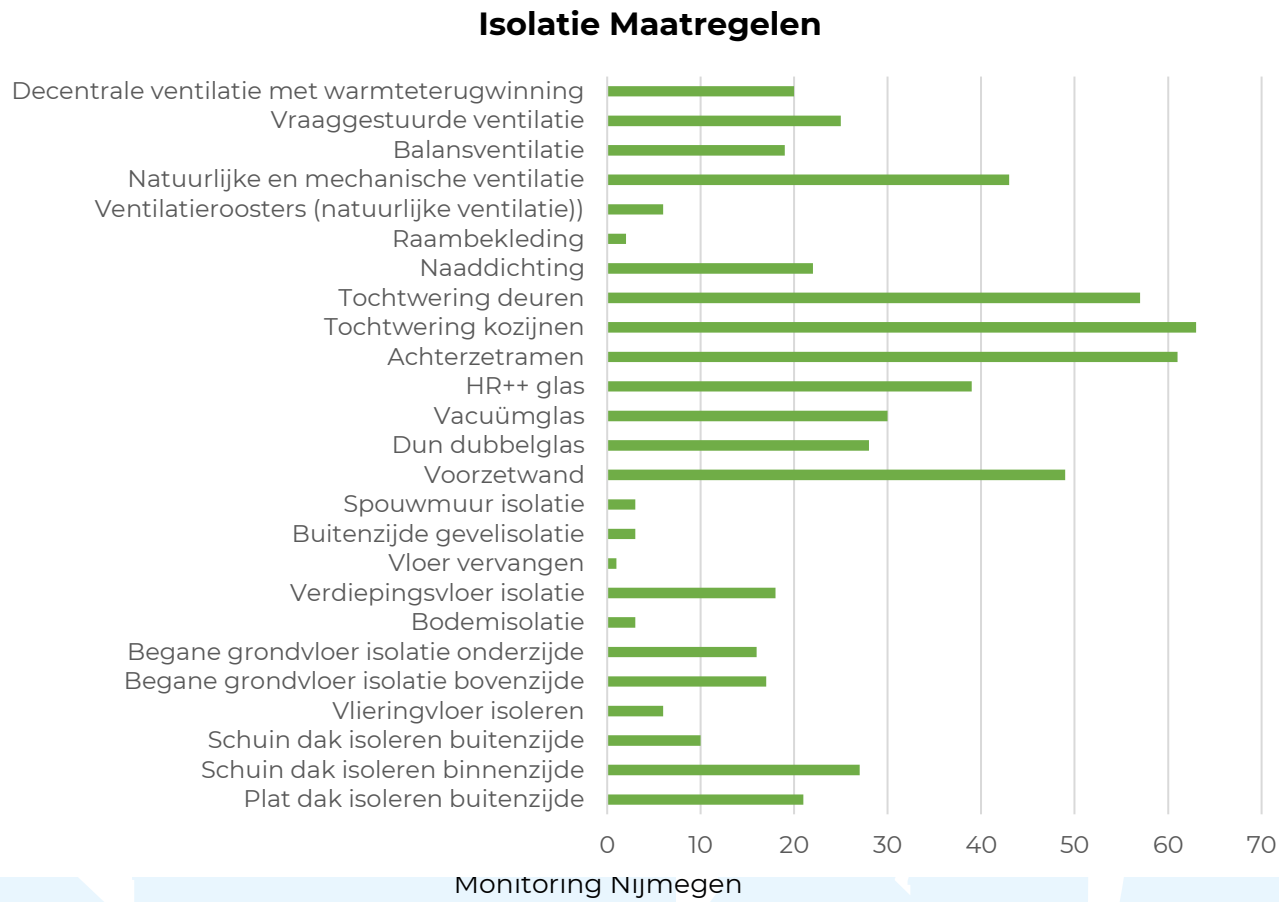

Kansen voor verduurzaming

Iedere pandeigenaar heeft een maatwerkadvies ontvangen. Hierin is ingegaan op de kansen voor verduurzaming op de onderwerpen, isolatie & ventilatie, verwarmen & koelen, elektriciteit en water & groen. Hierin is de balans gezocht tussen behoud van historisch waardevolle elementen en de duurzame ambities van bewoner en gemeente. Veel geadviseerd zijn Quickwins. Makkelijk in te passen maatregelen tegen beperkte kosten en zonder impact op het monument. Veel geadviseerde maatregelen omvatte:

- Radiatoren waterzijdig inregelen
- Radiatorfolie
- Doorstroombegrenzer
- Slimme thermostaat
- Dikke gordijnen en luiken
- Radiatorventilator
- Cv-leidingen isoleren
- Inregelen van de cv
- Energieslurpers vervangen

In de nulmetingen van het overgrote deel van de woningen kwam naar voren dat na het doorvoeren van de Quickwins, isolatie en ventilatie de hoogste prioriteit hadden. Dit geldt voor zowel de verantwoorde wijze van verduurzamen alsmede de wensen van bewoners. Onderstaande grafiek geeft weer hoe vaak verschillende isolatiemaatregelen geadviseerd zijn. Uit gesprekken met bewoners blijkt dat men terughoudend is voor ingrijpende maatregel als voorzetwanden en dat interesse meer uit gaat naar raamisolatie, mede ter verbetering van het wooncomfort. In ieder advies is tevens vooruitgeblikt naar de kansen voor duurzame opwekking van warmte. Hierin is naar de warmtevisie van de gemeente verwezen of zijn individuele opwekkers aangehaald waaronder diverse warmtepomptechnieken.

Bevindingen

Algemeen

- Animo voor de adviezen was hoog.
- Grote afname van de adviezen vergeleken met andere gemeentes. Daarbij is de brieven-campagne van de gemeente bijzonder effectief gebleken
- Adviezen zijn positief ontvangen door bewoners.
- Op sommige punten was meer diepgang gewenst.

Veel voorkomende problemen

- Eigenaren hebben veel last van tocht bij raam- en deurpartijen en hal-trapopgangen.
- Bij de 19e eeuwse herenhuizen zijn we vaak vochtige souterrains tegengekomen. De straatzijde van de panden bevatte veel vocht, mede door de hemelwaterafvoer. Daarnaast staan de panden hoger aan de voorzijde dan aan de achterzijde, dit heeft ook invloed op de vochtconcentratie in het souterrain. Ook is waargenomen dat veel tuinen bestraat zijn, dit beïnvloed tevens de regenwaterafvoer.
- Panden zijn slecht warm te stoken, veel comfortproblemen gemeld.

Knelpunten voor eigenaren

- Niet wetende waar men moet beginnen met verduurzamen en wat is toegestaan. De energiescans hebben die zorg bij de eigenaar voor een deel weggenomen. De openstaande behoefte voor ondersteuning in het verduurzamingstraject ligt volgens bewoners bij de begeleiding van de uitvoer en het vergunning traject.
- De eigenaren die een energiescan hebben gehad, hebben interesse en motivatie om hun pand te verduurzamen. Bewoners wijzen op beperkingen vanuit de gemeente en tegenstrijdigheden in uitvoering van beleid. Dit is dan vaak gerelateerd aan ervaringen uit het verleden.
- Om inzichtelijk te krijgen in wat de eigenaren qua ondersteuning na de energiescan nodig hebben, raden wij aan om ook in het komende jaar te blijven evalueren

Collectieve aanpak

De vraag werd gesteld of een collectieve inkoopactie en/of aanbesteding mogelijk is. Hiervoor zien wij kansen op het thema beglazing, door bijvoorbeeld een glasleverancier te betrekken met specialisme in achterzetramen, vacuüm- en dun dubbelglas in de monumentale context. Toch liggen hier ook uitdagingen gezien veelal maatwerk nodig is, alsmede de nodige vergunning. Wellicht kunnen hier een aantal referentie casussen geformuleerd worden waardoor het proces versimpeld wordt. Zo stelde de gemeente Amsterdam onlangs vast dat dun isolatieglas vergunning vrij geplaatst kan worden in de bestaande roeden en profilering, ter vervanging van niet-historisch glas (bijvoorbeeld floatglas). Qua doelgroep identificeren we drie straten met duidelijke typologische opbouw en relatief veel energiescans.

- Kerkstraat;
- Sint Annastraat;
- Groesbeekseweg.

Hoe nu verder

Met de energiescan in handen kunnen eigenaren aan de slag met de vervolgstappen. Hierbij hebben eigenaren een duidelijke wens voor verdere ondersteuning met aantrekken van uitvoerders, haalbaarheidsstudies of ondersteuning bij het schrijven van vergunningen. Wij dragen daarom enkele aanbevelingen aan om de eigenaren te motiveren en te helpen met de vervolgstappen.

- Eigenaren informeren over regelingen en innovaties;
- Periodiek uitbrengen van een nieuwsbrief
- Uitvoerbegeleiding
- Resultaten van collectieve adviezen delen. Eventueel via een Menukaart voor de gemeente Nijmegen
- Eigenaren uitnodigen voor een monumentenspreekuur, of informatieavond
- Monitoren van de (geadviseerde) verduurzamingsmaatregelen;
- Keukentafelgesprekken en huisbezoeken
- Collectieve inkoop glas (vacuümglas of achterzetramen)
- Ondersteuning bij de vergunningsprocedure
- Gemeentelijk beleid actualiseren op de nieuwste visies en ontwikkelingen;
- Voorbeeldprojecten lanceren, eigenaren hierdoor enthousiasmeren;
- Informatieavonden met uitvoerende partijen en leveranciers van duurzame producten.